

Dějiny matematiky
středa 17.4.2013 od 13h30 v T212

Mgr. Helena Durnová, Ph.D.
Ústav matematiky, FEKT, VUT v Brně

Polozapomenuté výpočetní metody v monografiích Václava Lásky a Václava Hrušky

Abstrakt: V roce 1952 založena v Praze Laboratoř matematických strojů. Kromě hlavního konstruktéra prvních československých počítačů Antonína Svobody (1907-1980) byl jedním z klíčových aktérů tohoto kroku také profesor aplikované matematiky Václav Hruška (1888-1954), po němž byla na znamení jeho zásluh o rozvoj oboru matematických strojů pojmenována hlavní posluchárna Laboratoře matematických strojů (Hruškova aula).

Václav Hruška se zabýval numerickou matematikou (tenkrát se nazývala praktická matematika) nejprve se svým starším kolegou Václavem Láskou (1862-1943). Ten studoval matematiku a fyziku, ale je spíše známý díky své schopnosti využít svých znalostí matematiky pro výpočty v astronomii, geodezii a seismologii. Společně s Václavem Hruškou publikovali dvě česky psaná zásadní díla numerické matematiky: v roce 1923 *Počet grafický a graficko-mechanický* a v roce 1934 *Theorie a praxe numerického počítání*.

V předmluvě ke přepracovanému vydání knihy *Počet grafický a graficko-mechanický* (1952) přičinil Václav Hruška poznámku, že možnosti grafických výpočetních metod jsou vyčerpány a nyní lze očekávat výrazný posun pouze díky využití počítačích pomůcek, zejména strojů. V příspěvku se zaměřím právě na metody, které dnes díky bouřlivému rozvoji výpočetní techniky patří mezi polozapomenuté.

Literatura:

- Lásky, Václav - Hruška, Václav: *Počet grafický a graficko-mechanický*. Praha: JČMF, 1923.
- Lásky, Václav - Hruška, Václav: *Theorie a praxe numerického počítání*. Praha: JČMF, 1934.